

BASIN AÇIKLAMASI

**TRABZON MİLLETVEKİLİ
M. AKİF HAMZAÇEBİ'NİN**

**2005 MALİ YILI BÜTÇE KANUN TASARISININ
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI**

BÜTÇESİ ÜZERİNDE

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA YAPTIĞI KONUŞMANIN
ÖZETİ**

✓ **Turizm gelirleri, cari açığı finanse edebilecek bir kaynaktır.**

Ekonomide yaşadığımız en büyük sorun cari açıklardır; yani, dış ticaret açığının ödemeler dengesinde yeralan diğer gelirlerle karşılanamayan kısmı. Bu diğer gelirler içerisinde en büyük kalemi de turizm geliri oluşturmaktadır. 2004 yılında yaklaşık yüzde 10 oranında büyüyecek olan Türkiye ekonomisinin 2005-2006-2007 yılları için öngörülen büyüme tahmini yüzde 5. Neden yüzde 10'dan yüzde 5'e iniyor? Çünkü, yüzde 10'luk büyümeyi Türkiye ekonomisi sürdürebilecek durumda değil. Bunun temel nedeni ise, yüzde 10'luk büyüme büyük bir cari açık yaratması ve bu kadar büyük cari açığı, bu ekonomi sağlıklı kaynaklardan finanse edememesi. Bu noktada, turizm gelirleri çok önemli bir fonksiyon ifa etmektedir. Doğrudan yabancı yatırımlar da sağlıklı bir kaynaktır. Ama doğrudan yabancı yatırımlarda Türkiye'nin yıllardır alabildiği çok önemli mesafe yok. Turizm öyle değil, Türkiye, turizme önem verdiği yıllarda, o öneminin karşılığını kısa zamanda görebilmiştir. Örneğin, 1986-1990 yılları arasında Türkiye turizmde gerçekten çok büyük yatırım yapmıştır, turizme verdiği teşviklerin karşılığını o yıllarda fazlasıyla almış ve bugün Türk turizminin kalitesinin altyapısı o yıllarda oluşmuştur.

✓ **Turizm gelirlerindeki büyük sıçramanın nedeni hesaplama tarzında yapılan yöntem değişikliğidir**

Turizm gelirlerine baktığımızda, rakamı şöyle görüyoruz: 2002 yılında 8.4 milyar dolar olan döviz girişi, 2003'te 13.2'ye, 2004'te 16 milyar dolara çıkıyor, 2005 için de tahmin 18 milyar dolar. 2002'den 2003'e büyük bir sıçrama görüyoruz, bunun nedeni, hesaplama tarzında, ödemeler dengesine girecek olan bu kalemin, hesabında yöntem değişikliğidir. Turizm gelirlerini 8.4 milyar dolardan 13.2 milyar dolara çıkaran önemli ölçüde bu yöntem değişikliğidir.

✓ **Turizm sektöründe risk fazladır. Bu nedenle teşvik edilmelidir.**

Turizm sektörü gerçekten teşvik edilmesi gereken bir sektördür. Neden teşvik edilmesi gerekir? Öncelikle, yatırımların geri dönüş süresi son derece uzundur, yani turizme yatırım yapacak bir işadaminin bu yatırımının karşılığını alması için çok uzun yıllar beklemesi gerekecektir. Sermaye hâsıla oranı son derece yüksektir ayrıca siyasî, sosyal, ekonomik olaylara, krizlere karşı da son derece hassas ve duyarlıdır. Bu nedenle, risk fazladır. Ülkenin ekonomik durumundaki bir kötüleşme, bir kriz, bir olağanüstü hal durumu, bugün komşu ülkelerimizde yaşanan bir savaş hali, bir hastalık, salgın hastalık hali gibi her türlü olay turizmi son derece olumsuz etkileyebilmektedir. Bunu sık sık Türkiye'de yaşıyoruz. Bu nedenle, riskli bir alandır; bu nedenle de, Devletin gerçekten bu alanda bir teşviki gerekmektedir.

- ✓ **Altyapı katkı payına dayalı arazi tahsisi uygulaması başarılı bir uygulamadır, devam etmelidir.**

Şu anda Kültür ve Turizm Bakanlığımızın elinde kalan en büyük teşvik, arazi tahsisidir. Arazi tahsisine Bakanlığımız devam etmelidir diye düşünüyorum. Bu vesileyle, 2004 yılında turizm arazisi tahsislerinde Bakanlığın uyguladığı yöntemin de son derece takdire değer olduğunu ifade etmek istiyorum. Turizm yatırımlarında kamu arazileri uzun süreli olarak tahsis edilmek üzere ilana çıkılmaktadır. 2004 yılına kadar bu arazilerin ihale bedeli diye herhangi bir şey söz konusu değildir. Arazinin kirası, proje bedelinin binde 5'idir. Proje bedeli, Kalkınma Bankasının fiyatlarıyla hesaplanırdı. Yatırımcı da bunu her yıl Devlete öderdi. Bu halen aynen devam etmektedir. Ama, önceki yıllarda yapılan, aynı projeyi yapabilecek birden fazla talep sahibi arasından birisini seçmektir. Bu sene Bakanlığın uyguladığı yöntem ise bu arazideki projeyi yapabilecek yatırımcılardan yeterlik almış olanlar arasında ayrıca bir rekabet yaratıp, onlardan bir altyapı katkı payı adı altında bir bedel almak, en çok altyapı katkı payını kim veriyorsa bu araziye ona tahsis etmek olmuştur. Bu da, en yüksek bedeli verene tahsis yapıldığı için hem kamuya, Turizm Bakanlığına kaynak sağlamak açısından önemli bir yol olmuştur hem de arazilerin saydam bir şekilde tahsisi sağlanmıştır. Bu konuda ben Sayın Bakanı ve ekibini tebrik ediyorum.

- ✓ **Sık sık gündeme gelen Katma Değer Vergisi indirimi, turizm sektörünün haklı bir talebidir**

Avrupa ülkeleriyle kıyasladığımızda, bizim konaklama hizmetlerindeki Katma Değer Vergisi oranımız Avrupa Birliği üyesi ülkelerin birçoğundan yüksektir. Biz standart oranı uyguluyoruz. Avrupa Birliği üyelerinin çok büyük kısmı, farklılaştırılmış, daha düşük bir oranı uygulamaktadır. Bizde, tabii ki, bütçenin dengesi bunu hemen yapmaya imkân vermeyebilir. Ama, önümüzdeki yıl için değil; ama, belki 1.1.2006, 1.1.2007 gibi bir tarihi esas alıp, o tarihte bu indirimin yürürlüğe gireceği bir Bakanlar Kurulu kararıyla ilan edilebilir. Maliye iki yıl sonrası için biraz daha esnek davranabilir. Bu esnada herkes hazırlığını da ona göre yapar. Böylece, bu indirimi de sisteme sokulmuş olur.

- ✓ **2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasasında yapılan birçok olumlu değişiklik var. Kültür Varlıklarını ve Gelişimlerini Teşvik Kanunu, kültür alanındaki yatırımları teşvik için önemli bir araç. Umarım, bu konudaki uygulamayı da Bakanlığımız dikkatle takip eder ve bu Yasanın getirmiş olduğu olanaklar uygulamalara intikal eder ve kültür alanında da ihtiyaç duyduğumuz hareketi gerçekleştirme imkânı doğar.**

Kamuoyunun bilgisine sunulur.

NOT: 2005 Mali Yılı Bütçesinin Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmelerine ve M. Akif HAMZAÇEBİ'nin konuşma metninin tamamına

<http://www.tbmm.gov.tr/butce/htm/pbk22112004.htm> adresinden ulaşabilirsiniz.